

INGEBLIKT

Moer

(TIJDSCHRIFT VOOR HET ONDERWIJS
IN HET NEDERLANDS)

In **Moer 1989/4** wordt verslag uitgebracht over de jubileumconferentie die VON-Nederland ter gelegenheid van haar 20-jarig bestaan organiseerde op 7 april 1989. In de openingslezing had Ria Jaarsma het over een recente ontwikkeling in het onderwijs, m.n. de basisvorming. De deelnemers van de conferentie konden vervolgens een keuze maken uit negen werkgroepen die gewijd waren aan zeer gevarieerde onderwerpen. Over acht ervan wordt in dit nummer informatie gegeven:

- leren lezen met de leeslijn (Ria Milder);
- begrijpend lezen in de meertalige klas (Wietske Miedema en Sibe Soutendijk);
- creatief schrijven: theorie en praktijk (Willem Mooijman en Nora van Leersum);
- eindtermen en werkplannen (Addie Gerritsen en Kees Sluis);
- basisvorming en meertaligheid (Pieter Batelaan, Ine Berlet, Nelleke Duin, Connie van Gelder en Anne van der Hout);
- vernieuwing van de eindexamenprogramma's havo-vwo (Xander Noë);
- zinsontleden met behulp van de computer (Jos Hoffs en Hans Wegman);
- werking en invoering van een modulair onderwijssysteem (Liefke Sinnema).

De conferentie werd besloten met een forumdiscussie. Jan Sturm en Steven ten Brinke discusieerden over het VON-beleid in de toekomst. Het nummer wordt afgerond met een reflectie van Resy Delnoy over het belang van de conferentieresultaten voor de leerplanontwikkeling.

Moer 1989/5 besteedt uitvoerig aandacht aan computers en moedertaalonderwijs:

- Pyrrha Singerling en Krista van Slageren onderzochten welke mogelijkheden de tekstverwerker biedt voor het schriftelijk onderwijs op de basisschool;
- Hans Goosen brengt verslag uit over zijn ervaringen met een NIVO-cursus Nederlands (Nieuwe Informatietechnologie in het Voortgezet Onderwijs) die leerkrachten van het voortgezet onderwijs laat kennismaken met mogelijke toepassingen van de computer in het taalonderwijs.

Het derde artikel in dit nummer gaat over de pogingen van een groepje jonge leraren Nederlands om vernieuwingen door te voeren binnen een school. Theo Rensman beschrijft hun ervaringen met de weerbarstige praktijk.

Moer 1989/6 heeft het over:

- de plaats van kinderliteratuur op school. Karen Woets bespreekt de verhouding tussen eindtermen (beoogde doelstellingen) die getoetst moeten worden, literatuuronderwijs dat gericht is op het bevorderen van het leesplezier, en de noodzaak geletterd te worden.
- prille onderwijservaringen van een beginnende leraar. Carine Frielink gaat daarbij uitvoerig in op de ordeproblematiek.
- de vernieuwing van de eindexamenprogramma's Nederlandse taal en letterkunde vwo en havo. Diederick Verwer bespreekt de voorlopige conclusies uit het voortgangsverslag van de commissie die zich daarmee bezighoudt.
- het begrip functionele taalvaardigheid. Henk Lammers bespreekt enkele problematische aspecten van dit begrip dat een belangrijke rol speelt in onderzoek naar en beleidsontwikkelingen ten aanzien van het taalonderwijs.

Spiegel

(TIJDSCHRIFT VOOR ONDERZOEK EN
ONTWIKKELING OP HET TERREIN VAN DE
DIDACTIEK VAN HET
MOEDERTAALONDERWIJS EN VAN DE
OPLEIDING TOT LERAAR IN DE
MOEDERTAAL)

Spiegel 1989/2 opent met twee artikelen die rapporteren over de uitkomsten van het onderzoek dat de Nederlandse Taalunie liet verrichten n.a.v. de vraag "de letteren in de knel?". Het doel van het onderzoek was een beschrijving te geven van de vormgeving en inhoud van het aanbod 'literatuurdidactiek' aan alle lerarenopleidingen. Daarnaast moest het onderzoek de problemen in kaart brengen die de docenten ervaren die dit vak(onderdeel) verzorgen. Marianne Overmaat en Tanja Janssen doen verslag van het Nederlandse onderzoek. Vervolgens rapporteren Nicole Rowan en Bart Vandecasteele over de voornaamste resultaten van het onderzoek voor Vlaanderen.

De vier volgende bijdragen gaan over de ontwikkeling van eindtermen Nederlands in Nederland en de mogelijke gevolgen daarvan:

- knelpunten bij het formuleren van de eindtermen (Willem van Roosmalen en Jan Verbeek);
- consequenties van eindtermen basisvorming voor de tweedegraads lerarenopleidingen Nederlands (Johan Eimers);
- consequenties van de voorlopige eindtermen basisvorming in het voortgezet onderwijs voor een universitaire lerarenopleiding (Wil van der Veur);
- eindtermen Nederlands en onderzoek (Gert Rijlaarsdam).

In een laatste artikel rapporteren Joke Wooldrik en Jan Sturm over een interview met twee docenten over modulering van het onderwijsaanbod.

School en Museum

In School en Museum, XI, nr.23 (de bekende affiche) van School en Museum een overzicht van 33 musea in Vlaanderen met een educatieve dienst. Interessant om weten!

Ons Erfdeel

In Ons Erfdeel, XXXII, nr. 5 o.a. aandacht voor de literatuur van Cyrille Offermans, Willem Wilmink, Biesheuvel, Kristien Hemmerechts en Louis Paul Boon. Interessant voor in de klas is het artikel Radio Moskou, Nederlands van Kirill Brattsew - een smaakmaker voor de lessen over het ontstaan en de geschiedenis van het Nederlands.

Kas Deprez en Armand Wynants bieden een studie over het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel aan.

P.C. Uit den Boogaert levert een boeiende bijdrage over zgn. 'code switches' (het min of meer spontaan van code veranderen in gesprekken).

Poëziekrant

In Poëziekrant, XIII, nr. 4 interviews met Wilfried Adams en Jean-Marie De Smet. Aandacht voor de poëzie van Rainer Maria Rilke, Federico Garcia Lorca, Leo Vroman en anderen.

Vlenego

In VLENEGO, II, nr. 2 de tekst van de persmotie 'De gemiddelde werkweek van een leraar Nederlands' (regent 45 uur 15'; licentiaat 45 uur 45'). Margriet van Dijk beschrijft in 'Taalsferen' een lesontwerp rond taalbeschouwing in het 6de leerjaar HSO en Albert Dumont een rond Paul van Ostaïen.

Werkmap

Ook de Werkmap is van uitzicht veranderd. Het lettertype en de codering van de bijdragen werd aangepast. In Werkmap, XIV, nr. 53 schrijft Walter Helsen over componenten van leesvaardigheid en somt hij enkele deelvaardigheden op, waarbij hij "uitdrukkelijk" de kant van de lezer kiest. Deze componenten moeten veeleer begrepen worden als parate vaardigheden die op elk ogenblik tijdens de lectuur kunnen worden aangewend.

"Literatuuronderwijs naar keuze" van Jan Uyttendaele handelt over een aantal keuzemogelijkheden in een onderwijsopdracht. Hij zet enkele doelstellingen, werkvormen, tekstkeuzes en evaluatiemethoden op een rijtje en houdt een pleidooi voor afwisseling en integratie. Uyttendaele spreekt de hoop uit dat de leraar zich zou bezinnen over de motivatie van een bewust of onbewust gemaakte keuze. Kan literatuur een middel zijn voor de persoonlijkheidsvorming van de leerling of moeten we, zoals vroeger, literatuur blijven bekijken als doel op zich? Jan Uyttendaele beschrijft de keuzemogelijkheid vrij levendig en geeft de lezer de mogelijkheid zelf tot een keuze te komen.

Communicatief

Communicatief wil praktijkadviezen voor zakelijke communicatie geven. Er wordt plaats geboden aan heel de verscheidenheid van onderwerpen die zich op het terrein van de zakelijke communicatie aandienen. Vrijwel steeds zal er een probleemsituatie als uitgangspunt worden genomen.

Het tijdschrift wil van nut zijn voor docenten en studenten aan onderwijsinstellingen waarvan de opleiding gericht is op taalbeheersing, communicatiekunde, massacommunicatie of reclame, PR en voorlichting. De redactie wenst een normerende invloed op de stijl van zakelijke communicatie uit te oefenen.

Communicatief verschijnt zesmaal per jaar (enkel de 1ste jaargang verscheen vijfmaal), tweemaal in de vorm van een cassette en eenmaal met een themanummer.

Het wordt uitgegeven door Van Loghum Slaterus. De volgende cassettes zijn reeds uitgebracht : jaargang 1, nr. 2 : Luisteren : Goed luisteren is net zo belangrijk als goed spreken. Hoe vergroot u uw luistervaardigheid ?

nr. 4 : Vragen stellen in breed verband : Over het stellen van vragen om tijdens mondelinge communicatie informatie te krijgen.

jaargang 2, nr. 4 : Voor wie vaak en lang moet praten : Praktijkadviezen voor goed spreekgedrag.

jaargang 2, nr. 1989 b : Tips voor boeiend spreken.

Wat de artikels betreft, onthouden we uit de eerste jaargang :

nr. 1 : Margreet Onrust : Het verbeteren van de alinea-opbouw m.b.v. de topic-zin.

M.F. Steehouder : Begrijpelijker voorlichten over wetten en regelingen m.b.v. stroomschema's.

nr. 3 : Luuk Van Waes : Automatische afbreekroutine voor het Nederlands op PC.

W. Vuijken M.M.H. Bax : Structuuraanduiders voor efficiënte tekstverwerking.

nr. 5 : Paul Looijmans : Een kritisch publiek overtuigen.

Paul Gillaerts : De onderwijsfolder.

A. Maes : Problemen met referentiële uitdrukkingen in teksten.

P.H. Kaashoek : Een stofscheur voor een voorlichtingsactiviteit.

jaargang 2, nr. 2 : Pol Cuvelier : Heeft een goede verstaander maar een half woord nodig? De grenzen van suggestief formuleren.

Inge Bochart : Vaardiger communiceren? Het toetsen van communicatieve vaardigheden.

nr. 1 : Jan Renkema : Vermijd tangconstructies.

Michael Hinderhael : Verbo-nominale constructies - een absoluut verwerpelijk kenmerk van naamwoordstijl?

Redactiesecretariaat België : L. van Waes, Markgravelei 119, 2018 Antwerpen

Ad Rem

Ad Rem is het tijdschrift van de Vereniging voor Zakelijke Communicatie (VVZC). In Ad Rem, III,

nr. 6 bespreken R. Rymanans en G. Leroy de "Behoeften aan taalvaardigheid van jongeren in een administratieve baan". (cfr. VONK, 19de jaargang, nr. 2, nov. 1989). Vervolgens komt een Vlaams telefoonalfabet aan de orde en geeft de redactie een kritische kijk op een verontschuldigungsbrief. F. Simonis geeft nog enkele tips bij een schriftelijke melding van afwezigheid. Tenslotte vinden we het verenigingsnieuws.

T U S S E N D O O R

De Volkskrant

De VOLKSKRANT opent de Vierde Landelijke Onderwijswedstrijd.

Studenten aan lerarenopleidingen en leraren/leraressen worden uitgedaagd om lessenreeksen te ontwerpen en toe te passen met of over de krant.

De lessenreeks kan tot 31 juli 1990 worden ingezonden.

Voor gratis wedstrijdkranten: bel de afdeling Promotion & Public Relations van de Volkskrant: tel. 00-31-20-562.23.79.

T U S S E N D O O R

ALFA

De vzw ALFA is een organisatie voor vredesopvoeding, vorming en documentatie. Zij bezit materiaal dat direct bruikbaar is in het onderwijs en sinds kort ook een Derde Wereld-educatiekoffer. Het gebruik van het gewone lesmateriaal is gratis, maar voor begeleiding wordt een kleine vergoeding gevraagd.

Inlichtingen: ALFA vzw, Begijnenstraat 23, 2300 Turnhout. Tel. 014/41.53.36.

T U S S E N D O O R

Annetje Lie in het holst van de nacht

'Annetje Lie in het holst van de nacht' is een theaterstuk naar het gelijknamige boek van Imme Dros. Het mikt in de eerste plaats op de leeftijdsgroep van de 6- tot 12-jarigen. Ondanks de duistere thematiek sprankelt het stuk van levensvreugde en enthousiasme. In een feest van licht, kleur en muziek gaan de vier acteurs tot op de bodem van hun fysieke mogelijkheden. Dit resulteert in een bijna surrealistisch spektakel, binnen een decor vol verrassende mogelijkheden. Het stuk beoogt minder prettige gegevens als eenzaamheid, dood, ziekte, angst en gemis van een geliefde persoon op een sobere, impliciete manier voor kinderen bespreekbaar te maken. Een gezonde dosis humor verzacht ruimschoots gevoelens als pijn en verdriet. Dit alles maakt het stuk tegelijk diepgevoelig en grappig, ook voor iedereen herkenbaar en genietbaar.

'Annetje Lie in het holst van de nacht' is een creatie van Teater Poëzien. Vanaf 11 februari reist het gezelschap rond tot juni 1991. Organisatoren en leerkrachten kunnen de voorstelling ter kennismaking gratis bijwonen. Voor schoolvoorstellingen is een pedagogische werkmap beschikbaar.

Informatie en reservaties: Teater Poëzien, Tentoonstellingslaan 87, 9000 Gent, tel. 091/25.28.08